

Un món civilitzadament bàrbar

Joan Esculies
Contes bàrbars

Edicions de 1984, Barcelona, 2009
115 pàgs.

Un dels efectes —o reaccions— que la literatura pot provocar en els lectors és el d'instar-los a una reflexió sobre el món en què viuen. Entre les normes tàcites que un escriptor sovint procura complir figura la d'evitar, de manera subtil, donar un to explícitament moralitzant a les narracions que es puguem prestar a una interpretació en aquesta línia. Joan Esculies, amb el recull de relats *Contes bàrbars*, ens ofereix set arguments situats al cor d'ambients amb tota l'aparença de civilitzats, on el simple transcurs de la narració, però, anirà revelant-nos que el món que ens envolta pot ser —i, de fet, és— molt «bàrbar». Potser és aquest —el fítol— l'únic lloc on l'autor ens farà l'ullet i donarà una mínima pista de cap on apunta; al llarg de les històries que llegirem s'abstindrà escrupolosament de guiar-nos en cap direcció interpretativa. Tan sols haurem de llegir, deixar que el text dringue en les nostres consciències i faça sonar totes les alarmes ètiques que la nostra sensibilitat humana siga capaç de disparar.

El primer *conte bàrbar* ens presenta una típica història d'immigració i matrimoni mixt que, lluny de qualsevol versió romàntica, traspua ací i allà indicacions inquietants —el marit nadiu benestant, pallús i calçasses, fàcilment seduït i manipulable; la fortuna heretada, acumulada pels avantpassats amb foscos mitjans; els prejudicis obertament racistes, ingènuament expressats per alguns personatges— que enterboleixen el quadre fins a donar-nos-en una imatge moralment sòrdida des de tots els punts de vista. El segon *conte bàrbar* ens endinsa en aquest món de principis trabucats, mostrant-nos la família acomodada de façana absolutament respectable, però de portes endins corcada per la vulgaritat i bai-

xesa a què el materialisme consumista condueix —els negocis i el futbol absorbents del papa, el cercle d'amistats de la mama i els plans arribistes que traça per a la filla—, simultàniament a l'abandó d'una filla desvalguda afectivament, circumstàncies que, conjuntes, desembocaran en un tràgic final. Amb la tercera història *bàrbara* ens situem a l'Atlas, on conflueixen les dues cares de la globalització: d'una banda, el Muhammad Briand, marroquí ple de somnis irrealitzables i de ressentiments covats per la impotència característica dels condemnats a ser perdedors per haver nascut al costat equivocat del planeta; de l'altra, el Jack O'Hara i la seua muller, privilegiats nord-americans que aconsegueixen el seu somni de cerca de meteorits en un viatge de plaer, sempre tan educats, sempre tan condescendents i paternalistes amb els pàries de la terra. Amb caire entre kafkià i grotesc se'ns presenta el quart conte, amb un periodista designat relacions públiques per una organització armada amb reivindicacions desconegudes, però presumptament idealistes; el temps i l'evolució dels esdeveniments s'encarregaran de reduir-ho tot a un joc de pur i maquina cinisme. No menys amaratats d'una visió en aparença involuntàriament desemascaradora resulten el cinquè *conte bàrbar* —en aquest cas l'objecte del relat són els mitjans de comunicació i la seua tendència avassalladora a trivialitzar-ho tot i convertir-ho en espectacle de *reality show*—, o el sisè —on un govern es disposa demagògicament a satisfer els instints xenòfobs de part de la seua ciutadania amb la persecució dels infants estrangers il·legals. El darrer relat ens planteja el defici vital de què pot ser víctima qualsevol habitant d'aquest planeta globalitzat sota les premisses del mercat, presa dels constants desitjos artificials ràpidament satisfets i substituïts tot seguit per altres de semblants, amb el resultat desolador d'una perpètua i tediosa futilitat del sentit de l'existència.

Amb la lectura d'aquestes narracions aparentment cenyides al mer report de fets, l'autor sens dubte reïx en el propòsit de mostrar-se distant de la seua obra i, alhora, d'empènyer-nos a clavar un indignat colp d'urpa a una realitat consternadora i alienant, la d'un món que, malgrat les seues pretensions de civilitat, encara desborda «barbàrie».